

"İnsan kendi san'atının arkasında görünebilir; amma Hâlıkın masnuu arkasında yetmiş bin perde vardır. Fakat, Hâlıkın bütün masnuatı def'aten bir nazarda görünebilirse, siyah perdeler ortadan kalkar, nuranîler kalır." Nurani perdeler ne demektir, nelerdir?

Eşya , isimler, sıfatlar, şuanatlar ve Zat-ı Akdes arasında mukayese yapıldığı zaman nispi olarak alttan üste doğru makam olarak giderler. Yani eşya isimlere nispet edildiği zaman yanında gölge gibi kalır, isimler de sıfatın yanında aynı şekilde gölge gibidir, sıfatlarda şuanatların yanında aynı şekilde gölge hükmündedir, şuanatlar da Zat-ı Akdes'e nispet edildiği zaman gölge gibi kalır. Şayet isimleri Zat-ı Akdes'e nispetle düşünecek olursak, Allah'ın zatının yanında gölgenin gölgesi gibi kalır. Üstad Hazretleri bu hiyerarşik sıralamayı çok yerlerde yapıyor. Mesela bunlardan bir tanesi şöyledir:

"Yirmi İkinci Söz'de izah edilen şu temsile bak ki: Nasıl mükemmel, muntazam, san'atlı, saray gibi bir eser, bilbedâhe, muntazam bir fiile delâlet eder. Yani, bir bina, bir dülgerliğe delâlet eder. Ve mükemmel, muntazam bir fiil, bizzarure, mükemmel bir fâile ve mahir bir ustaya, bir dülgerine delâlet eder. Ve mükemmel usta ve dülger ünvanları, bilbedâhe, mükemmel bir sıfata, yani san'at melekesine delâlet eder. Ve mükemmel sıfat ve o mükemmel meleke-i san'at, bilbedâhe, mükemmel bir istidadın vücuduna delâlet eder. Ve mükemmel bir istidat ise, âli bir ruh ve yüksek bir zâtın vücuduna delâlet eder."

"İşte, bütün âlemdeki âsâr-ı san'at ve bütün mahlûkat, herbiri birer eser-i mükemmel olduğundan, herbiri bir fiile; ve fiil ise isme; isim ise vasfa; ve vasıf ise şe'ne; ve şe'n ise zâta şehadet ettikleri için, masnuat adedince, birtek Sâni-i Zülcelâlin vücub-u vücuduna şehadet ve ehadiyetine işaret ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla, silsile-i mahlûkat kadar kuvvetli bir tarzda bir mirac-ı marifettir. Hiçbir cihette içine şüphe girmeyen müteselsil bir burhan-ı hakikattir."(1)

Burada "*yetmiş bin nurani perde*" Allah'ın isimlerinin tecelli ettiği dairelerdir.

Mesela sema bir dairedir, bu dairede reis Allah'ın celal ismidir. Dev galaksilerin

---

sapan taşı gibi çevrilmesi ve zerrece yörüngesinden sapmaması, Allah'ın sonsuz azamet ve kibriyasını muhtevi olan **celal** ismini kör olana bile gösterir. Bu sema dairesinde diğer isimler **celal** isminin komutasında ve gölgesinde tecelli eder. *Bu daire celal isminin perdelendiği yani sergilendiği bir dairedir.*

Yine bir çiçeğe nazar ettiğimiz zaman, oradaki ince sanatlar ve güzel kokular ve estetik işlemler Allah'ın **cemal** isminin manasını zahiren ve galiben gösterir. *Bu çiçek dairesinde de Allah'ın **cemal** ismi reistir, diğer isimler bu ismin komutasında ve gölgesinde işlerler.* Bu çiçek dairesi de **cemal** isminin perdelendiği yani sergilendiği bir dairedir.

Bunun gibi kainatta ve mevcudatta her ismin kendisini izhar edip gösterdiği daireler ve nurani perdeler vardır. Yoksa Allah bir mekanda bulunuyor da bu mekana ulaşmak için yetmiş bin perdeyi ve kapıyı aşip ona ulaşmak anlamında değildir.

"*Nurani perdeler*" lafzında şöyle latif bir nükte var, oda şudur: Her bir perde bir ismin manasını sergilediği için, bir nevi bu perdeler Allah'ın isim ve sıfatları hakkında bizi aydınlatıyorlar, bize nuraniyet bahşediyorlar. Bize tiyatro perdesi gibi lezzet veriyorlar. İnsan tefekkür ve maneviyat olarak bu perdeleri okudukça geçer ve tefekkürü ve maneviyatı külliyet kazanır.

Allah'ın her şeye yakın olması isim ve sıfatlar ciheti ile, yoksa zat ve mekan olarak değildir. Güneş ışığı ile nasıl göz bebeğimize kadar giriyor, ışığı noktasında nüfuz etmediği yer yoktur; ama zatından bir pırıltı gözümüze gelse gözümüzü patlatır. Aynı şekilde Allah da kainata ve mevcudata isim ve sıfatları ile yakındır ve her şeye nüfuz ediyor, yoksa zatı itibari ile yakınlık söz konusu değildir.

Kainat bütün haşmeti ve görkemi ile Allah'a mizan ve mihenk olamayacak adi bir sanattır. Yani kainatın umumunda görünen cemal ve kemaller, Allah'ın sonsuz **cemal ve kemal** deryasından bir damla bir sızıntı mesabesindedir. Bu yüzden kainat sanatının arkasında Allah'ı bütün kemali ve cemali ile gördüm diyemeyiz. Kainat ve ondaki **cemal ve kemal** sızıntıları sadece bir işaret bir levha bir tadımlıktır. İnsan sanatında tam manası ile görülebilir, ama kainat bütün haşmetine rağmen Allah'ı göstermede tam mikyasa ve mihenk olamaz, olsa olsa zayıf bir emare adi bir işaretçi olabilir.

"Ve keza, delâlet etmek tazammun etmeyi iktizâ etmez. Meselâ, kabarcıktaki güneşin cilvesi güneşin vücuduna delâlet eder, fakat güneşi tazammun edemez, yani içine alamaz."

"Ve keza, birşeyi birşeyle tavsif edenin o şeyle muttasıf olması lâzım gelmez. Meselâ, şeffaf bir zerre, şemsi tavsif eder, fakat şems olamaz. Balarısı Sâni-i Hakîmi vasıflandırır, amma Sâni olamaz."(2)

Dipnotlar:

- (1) bk. [Sözler, Otuz Üçüncü Söz, On Sekizinci Pencere.](#)
- (2) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Katre'nin Zeyli.](#)